

Andrzej Gniazdowski

BEHEMOT POLSKI
Zajazdy krytyczno-polityczne

Warszawa 2018
Wydawnictwo IFiS PAN

Spis treści

Wstęp 9

RADYKALNI EUROPEJCZYCY

Idea *antemurale christianitatis* a polska racja stanu 17

Granice radykalizmu 17 • Idea *antemurale* a „racja Europy” 20 • Racja stanu a racja zakonu 22 • „Vivat Polonus, unus defensor Mariae!” 24 • Europejskie radykalizmy narodowe 27 • Radykalizm europejski 31

Radykalizmy polityczne europejskie i polskie 35

Korzenie radykalizmu 37 • Mesjanizm polityczny 42 • Pojęcie radykalizmu politycznego 48 • Radykalizm integralny 54 • Radykalizm sprawy a radykalizm krwi 60 • Polski populistyczny pseudoradykalizm 66

Tradycja radykalizmu szlacheckiego 75

Lekcja *Behemota* 78 • Historia idei jako krytyka polityczna 84 • Konserwatyzm wolności 89 • Radykalizm szlachecki 97

POLITYCZNA ATLANTYDA EUROPY

Fenomenologia zaginionej republiki 111

Granice optymizmu politycznego 112 • Polskie a priori 115 • „Naród, w którym nawet Żydzi się rozpuszczali i tracili jad” 118 • Złota wolność i złote zęby 122

„Jestem polskim szlachcicem *pur sang*...” 124

Dlaczego jestem taki mądry 124 • Legenda rodzinna 128 • Niewidzialny sygnet 131 • Tablica genealogiczna 134

Ciało Behemota 139

Cielesność republiki 140 • Albatros polski 144 • Bluźnierczy suweren 147 • Śmiertelność Lewiatana 151 • Nieśmiertelność Behemota 154

BERLIN, PARYŻ, BIAŁOWIEŻA**Śmierć w Tiergarten 163**

Zmysł światła u rozgwiad a sprawa niemiecka 164 • Spóźnienie i niedojrzałość 169 • „Hegel niewiele ma wspólnego z nami, gdyż my jesteśmy tańcem” 173 • „Moi sprzymierzeńcy” 178 • „«Niemcy» i «Żydzi»” 181 • Nowa Polska i nowy federalizm 185

***Liberté, égalité, verité* 191**

Oczywistość naukowa a autorytet partii 192 • Kartezjusz jako filozof wolności 196 • Wolność a prawda 201 • Prawda a wolność 207 • Inny jako mi równy 215

Populizm zwycięski wobec liberalnego minimum 227

Historia idei dzisiaj 228 • Polska droga do liberalizmu 233 • Liberalne minimum a racjonalność polityczna 239 • *Voces populi* a polska racja stanu 246 • Populizm po komunizmie 250 • Neotradycjonalizm narodowo-populistyczny 255

Zakończenie 265**CZTERY SZKICE Z HISTORII IDEI. SUPLEMENT****Polityka poza historią 271****Terror oświecony 295****Wolność rasy 319****Katastrofizm polityczny 343****Literatura cytowana 363****Indeks nazwisk 377****Nota edytorska 385**